

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

24.5.2023

Lukion opetussuunnitelmaperusteiden 2019 muuttaminen, nro
OPH-2263-2019 ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman
perusteiden 2019 muuttaminen, nro OPH-2267-2019
Opiskeluhoolto ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä työnä.

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLLON TAVOITE

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Siihen kuuluu kouluyhteisön turvallinen arki, huolenpito sekä varhainen tuki ja hoito. (LL 714/2018, 32§.)

Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoolto kattaa opiskelijan koko lukiopolun. Vastuut ja toimenpiteet lukiopolulla ovat selkeästi asetetut. Lukion opiskeluhoolto on tarkoituksenmukaisesti verkostoitunut ja toimii yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Opiskeluhoolto on huolehtimista opiskelijan oppimisen edellytyksistä ja fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3§). Opiskeluhoolto edistää lukion yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Opiskeluhoolto edistää myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista.

Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2§, muutettu lailla 165/2022). Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3§). Opiskeluhooltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto ja siihen liittyvät palvelut, joita ovat oppilas- ja opiskeluhooltolaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

Opiskeluhooltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjä tarjoaa asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Myös tällöin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9§, muutettu lailla 377/2022).

Monialainen yhteistyö on opiskeluhuollossa keskeistä. Opiskeluhooltotyötä ohjaavat kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa huomioiminen ja tukeminen. Oppimisympäristönä Kaustisen musiikkilukio edistää koko henkilöstön hyvinvointia.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON VISIO, MISSIO JA ARVOT

Visio: Opiskeluhoolto turvaa lapsen ja nuoren koko opinpolun aikaisen hyvinvoinnin sekä terveen kasvun ja oppimisen edellytykset.

Missio: Ennaltaehkäisevä opiskeluhoolto tukee yksilön hyvinvointia, kasvua ja oppimista osana yksilön, perheiden, kotien ja koulun arkea.

Arvot: Opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää, osallistavaa, yhteisöllistä ja yksilön hyvinvointia edistävää. Laadukkaat opiskeluhooltopalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON RAKENNE

Opiskeluhuollon laajennettu ohjausryhmä (OLO)

Opiskeluhuollon laajennettu ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14§). Opiskeluhuollon laajennettuun ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, yläkoulun rehtori, alakoulujen rehtorit, musiikkilukion rehtori, STEP-koulutuksen Kaustisen toimipisteen koulutuspäällikkö, Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen toimipaikkapäällikkö, hyvinvointialueen koulukuraattorit ja koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa kunnan opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opiskeluhuollon strategian linjausten mukaisesti. Se kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa. Ryhmän kokoaa ja sitä johtaa sivistysjohtaja.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (OHR) – yhteisöllinen opiskeluhoito

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa lukion yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Se sisältää laajan, moniammatillisen edustuksen. Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa. Ryhmän jäseniä ovat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, erityisopetuksesta vastaava opettaja, opinto-ohjaaja, kouluterveydenhoitaja sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan kuultaviksi koululääkäri ja koulupoliisi. Ryhmää johtaa musiikkilukion rehtori ja hänen varajäsenenään musiikkilukion lukuvuosittain nimetty apulaisrehtori.

Musiikkilukion opiskeluhoitoryhmä vastaa lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhoitoryhmä toimii opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu yhteistyössä lukion ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13§, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15a§).

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan huoltajille Wilman kautta sekä huoltajatapaamisissa. Opiskelijoille opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan koulun toimintakalenterissa, Wilman kautta, opinto-oppaassa ja oppitunneilla. Tarvittaessa myös oppimisalustalla, kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR) – yksilöllinen opiskeluhoito

Monialainen asiantuntijaryhmä vastaa opiskelijan yksilöllisestä opiskeluhuollosta. Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR) kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. (OHL 1287/2013, 19§.)

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalveluiden riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15§ ja 17§ ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 16§).

- opiskelijamäärä 140–180 > lukuvuosittain vaihteleva opiskelijamäärä asettaa haasteita resurssoinnille, mutta opiskeluhuollon palveluiden riittävyys pyritään takaamaan
- päätoimisia aineenopettajia 17, peruskoulun kanssa yhteisiä 4
- sivutoimisten opettajien lukumäärä vaihtelee lukuvuosittain
- erityisopettajan resurssi 4 vuosiviikkotuntia ja opinto-ohjaajan resurssi 14 vuosiviikkotuntia
- opiskeluterveydenhoitaja tavoitettavissa päivittäin
- koulukuraattori lukiolla n. 1 1/2 päivää/viikko (noin 7,46 tuntia/viikossa/100 opiskelijaa)
- koulupsyykkarin eli koululla toimivan psykiatrisen sairaanhoitajan käynnit koulukuraattorin tai opiskeluterveydenhoitajan kautta ohjattuina
- koulupsykologin tutkimukset koulukuraattorin kautta ohjattuina, psykologipalveluita tarjolla myös perhe- ja sosiaalikeskus Pajalassa Kaustisella tai Keski-Pohjanmaan keskussairaalan tarjoamina.
- koululääkärikäynnit 1–2 päivänä kuukaudessa kaikille Kaustisen perusopetuksen- ja lukion oppilaille ja opiskelijoille

Palvelukartoitus:

- Kuraattori-, koulupsykologi- ja opiskeluterveydenhoitaja- ja lääkäripalveluja on saatavissa lain edellyttämä määrä.
- Kuraattoripalveluja on valtakunnallisesti katsottuna lukion käytössä tyydyttävä määrä, mutta tarpeet ovat ajan myötä kasvaneet. Itsenäinen asuminen ja oman arjen järjestäminen lisäävät kokonaiskuvassa opiskelijoiden tarvetta kuraattoripalveluihin ja aikuisten antamaan ohjaukseen. Ennaltaehkäisevään työhön tarvitaan oman henkilöstön lisäksi esimerkiksi hyvinvointiohjaajan tai nuorisotyöntekijän asiantuntemusta, jotka oheiskasvattajina edistävät nuorten arjen hallintaa ja vahvistavat elämässä selviämisen taitoja. Vastaava kuraattori toimii konsultointiapuna.
- Opiskeluterveydenhoitopalveluiden määrä on ollut lukion osalta hyvällä tasolla, mutta opiskelijamäärän kasvaessa myös haasteet kasvavat. Tulevaisuudessa opiskeluterveydenhoitajan asiakasmäärä muuttuu, alenee, ja tämä aiheuttaa hyvinvointialueen kannalta uudelleen järjestämistarpeita. Opiskeluterveydenhoitaja on tavoitettavissa arkipäivisin yläkoululla sijaitsevassa työtilassaan tai puhelimitse. Opiskeluterveydenhoitaja käyttää tiedotuskanavana Wilmaa muun kouluyhteisön tavoin.
- Koululääkäriin lakisääteiset terveystarkastukset toteutetaan sovitusti.
- Hammaslääkäripalvelujen siirtyminen kauemmaksi on heikentänyt niiden lähisaatavuutta. Hammaslääkäriin päästökseen on jokaisen järjestettävä itselleen kuljetus terveyskeskukseen.
- Tutoreiden ja aineenopettajien opiskeluhoollollinen valmius (asiantuntemus, ennakoiva asenne ja opiskelijoista välittäminen) on musiikkilukiossa hyvällä tasolla. Opiskeluhoitoa on kehitetty osana ohjauksen kokonaisvaltaista kehittämistä.

- Musiikkilukiolla yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat on kirjattu ylös ja ovat opiskelijoiden ja henkilökunnan saatavilla. Arjen huolenpito on välittävää.
- Musiikkilukio etsii yhteisönä ratkaisuja haasteisiin kehittämällä ja arvioimalla jatkuvasti toimintakulttuuriaan. Pyrkimyksenä jäljittää helposti piiloon jääviä nuorten ongelmia.

Oppilas- ja opiskeluhoollolaki edellyttää, että opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä pyyntönsä jälkeisenä koulun työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Keskustelu koulupsykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluhoollon koulupsykologin tai kuraattorin arvion perusteella ja opiskelijaa on tarvittaessa ohjattava saamaan myös muita palveluja. Myös muu asiantuntija voi ottaa yhteyttä kuraattoriin tai mahdollisesti koulupsykologiin opiskelijan avun tarpeesta. Opiskelijan huoltajalle on annettava tarvittava tieto yhteydenotosta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus arkipäivisin virka-aikana saada yhteys opiskeluterveydenhuoltoon.

Opiskeluhoollon toimijat Kaustisen musiikkilukiassa

Tutor/Ryhmänohjaaja

- vastaa oman ryhmänsä opiskelijoiden opiskeluhoollollisista asioista, ja sen vuoksi muiden toimijoiden on aina kerrottava tietonsa ko. ryhmän opiskelijoiden tilanteesta ryhmänohjaajalle
- pitää lukukausittain HOPS-keskustelut (LL 714/2018, 26§).
- tiedottaa ryhmänsä opiskelijoille musiikkilukion järjestyssäännöistä
- ottaa opiskelijaa koskevan huolensa puheeksi aina ensin opiskelijan ja tarvittaessa opiskelijan huoltajan kanssa
- järjestää tarvittaessa yhteispalaverin tai neuvottelun opiskelijan ja huoltajien kanssa
- reagoi opiskelijan koulumotivaation laskuun, pitempiaikaiseen alakuloisuuteen, vuorovaikutusongelmiin, työrauhaongelmiin, runsaisiin myöhästymisiin, luvattomiin ja/tai runsaisiin poissaoloihin, hylätyn arvosanan uhkaan ja alisuoriutumiseen
- saa apua muilta opiskeluhoollon toimijoilta (rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaaja, erityisopetuksesta vastaava opettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja)
- oppivelvollisuuden laajetessa tutorin on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelman mukaisesti. Ilmoitus huoltajalle tulee tehdä ilman aiheetonta viivytyksiä, jos opiskelijalle ei kerry opintosuorituksia suunnitelman mukaisesti (LL 714/2018, 31§). Tutorin tulee varmistua, että huoltaja tosiasiallisesti saa tiedon, esimerkiksi käyttämällä tarvittaessa useita erilaisia yhteydenottokeinoja. (OVL 1214/2020, 6§.) Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tutor selvittää yhdessä rehtorin, oppilaanohjaajan, kuraattorin ja oppivelvollisen huoltajan kanssa mahdollisuuden suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. (OVL 1214/2020, 12§.)

Opinto-ohjaaja (LOPO tai OPO)

- vastaa opiskelijoiden opintojen kokonaisvaltaisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä muodostaa selkeän kokonaiskuvan opiskelijan opintojen edistymisestä (lokakuun ja helmikuun tarkistuspuheet valmistuville opiskelijoille)
- ohjaa opiskelijaa ainevalinnoissa ja opinto-ohjelman laadinnassa
- seuraa opiskelijoiden hyvinvointia yleisesti ja ohjaa opiskelijaa oppimaan
- toimii yhdistelmäopiskelijoiden ja aikuislukion oppimäärän mukaan opiskelevien tutorina

- toimii aktiivisesti yhteyshenkilönä tutorin, rehtorin, aineenopettajien ja kuraattorin suuntaan. Tiedon siirtyminen opolta eteenpäin lukion henkilöstölle on tärkeää ("toimiva tiedonvälitys").
- toimii yhdyshenkilönä tarkoituksenmukaisiin työntekijäryhmiin (Keski-Pohjanmaat opot, valtakunnalliset opoverkostot ym.)
- ohjaa opiskelijatutoreita
- ohjaa jatkokoulutukseen, ja vastaa tarvittaessa jatkokoulutusohjauksesta ja urasuunnittelusta vuoden opiskelijan valmistumisen jälkeen, mikäli opiskelija ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa (LL 714/2018, 25§).
- huomioi laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyvät lait (OVL 1214/2020) ja niiden mukanaan tuomat muutokset
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhooltoon OHR-ryhmän kokouksissa.
- Oppilaanohjaaja ohjaa jatkuvaan oppimiseen ja parantaa opiskelijan valmiuksia ura- ja elämänsuunnitteluun. Opiskelijan arjenhallintaitojen vahvistaminen yhteistyössä kuraattorin kanssa. (LL 714/2018, 3§.)

Erityisopettaja/erityisopetuksesta vastaava opettaja

- opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (LL 714/2018, 28§).
- tukee lukivaikeuksissa, suorittaa lukitesteit, kirjoittaa lukilauseunnot, kirjaa oppimisen tuen suunnitelmat Wilmaan, päättää jatkotesteistä
- konsultoi aineenopettajia. Opettajat tarvitsevat tuen suunnitteluun erityisopettajan ohjausta.
- ohjaa opiskelijan yhdessä kuraattorin kanssa koulupsykologille, kun opiskelijalla ilmenee tarve esimerkiksi pedagogiseen selvitykseen
- tukee opiskeluvaikeuksia. Erityisopettaja auttaa opiskelijaa oppimis- ja muissa vaikeuksissa (sopeutuminen, keskittyminen, alisuoriutuminen, motivaation menettäminen)
- laatii hakemuksia ja asiakirjoja. Erityisopettaja laatii yhdessä rehtorin ja opiskelijan kanssa opiskelijan erityistarpeisiin liittyvän anomuksen Ylioppilastutkintolautakunnalle (erityisjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa)
- ohjaa opiskelijaa hyödyntämään mahdollisia erityisjärjestelyjä myös lukio-opintojen aikana, esimerkiksi pidennetty koeaika ja/tai pienryhmätila
- vastaa mahdollisista erityisopetuksen tukitiimeistä
- vastaa erityisasioihin liittyvästä viestinnästä
- osallistuu tarvittaessa lukion yhteisölliseen opiskeluhooltoon OHR-ryhmän kokouksissa

Opiskeluterveydenhoitaja

- toimii nuorten kasvun ja kehityksen asiantuntijana
- kohtaa uudet opiskelijat lukio-opintojen alussa ja muilla terveyden- ja sairaanhoidon käynneillä
- muodostaa kokonaisnäemyksen opiskeluryhmien ja -yhteisön hyvinvoinnista ja ajankohtaisista yhteisön hyvinvointia uhkaavista ilmiöistä
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin (esimerkiksi keskussairaala)
- on mukana huoltajapalavereissa, kun on huoli opiskelijan terveydestä tai opiskelija on paljon sairaana poissa koulusta
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhooltoon OHR-ryhmän kokouksissa

Koulukuraattori

- toimii sosiaalialan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen osaajana
- toimii opiskelijan auttajana, kun hänellä on ongelmia kaverisuhteissa, kouluasioissa, kotona, vapaa-aikana, asumisolosuhteissa, yksinäisyydessä, kriisi- ja suruasioissa, päihdeasioissa tai jos hän on joutunut rikoksen uhriksi
- toimii yhteyshenkilönä koulupsykologiin, perhe- ja sosiaalikeskus Pajalaan (muun muassa lastensuojelu ja perheneuvolan palvelut), sekä keskussairaalaan ja psykiatriisiin poliklinikoihin
- edistää yhteisön hyvinvointia vahvistamalla opiskelijoiden sosiaalisia ja elämänhallinnan taitoja, yhteisöön kiinnittymisen edellytyksiä sekä kotien kanssa tehtävää yhteistyötä
- osallistuu opiskelijaa koskeviin palavereihin henkilökohtaisissa tapaamisissa, pienemmissä ryhmäkeskusteluissa tai suuremmassa moniammatillisessa työryhmässä (ATR)
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoon OHR-ryhmän kokouksissa
- tavoitettavissa lukiolla noin kahtena päivänä viikossa
- tavoitettavissa puhelimitse, Wilman ja sähköpostin kautta

Koulupsyykkari

- nuorten psyykkisen kasvun tukija ja edistäjä
- ongelmanratkaisija, kuuntelija, kanssakulkija-aikuinen
- ohjaus koulupsyykkarille koulukuraattorin tai opiskeluterveydenhoitajan kautta

Rehtori

- johtaa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- johtaa pedagogista minitutoriimiä
- VALPAS-koordinaattori (opintojen keskeytykset, eronneeksi katsomiset yms.)
- toimii kurinpitoasioissa (puhuttelu, varoitus, erottaminen)
- valmistelee yhdessä tutorin, kuraattorin, oppilaanohjaajan ja erityisopettajan kanssa erityisjärjestelyjä tarvitsevien opiskelijoiden opinto-ohjelmat
- valmistelee yhteistyössä erityisopetuksesta vastaavan opettajan ja opiskelijan kanssa erityisjärjestelyanomukset Ylioppilastutkintolautakunnalle
- mikäli koulussa työskentelee lukuvuoden aikana hyvinvointiohjaaja, toimii hänen lähiesihenkilönään järjestäen tilan ja sopien hyvinvointiohjaajan työn sisällöstä
- osallistuu vanhempainyhdistyksen, Musiikkilukion tuki ry., kokouksiin
- turvallisuusvastaava I

Apulaisrehtori

- osallistuu opiskeluhuollon toimintaan
- osallistuu minitutoriimien kokouksiin
- opiskelijoiden matalan kynnyksen päivittäistuki musiikkilukiolla > opiskelija ja henkilökunta voivat tulla kertomaan huolistaan. Apulaisrehtori toimii myös tarpeiden kertojana eteenpäin rehtorille.
- tarvittaessa mukana koulun ja kodin välisissä keskusteluissa
- ylioppilaskirjoitusten vastuuhenkilö rehtorin lisäksi
- pedagogisen suunnittelun toteuttaja > lukuvuosisuunnittelussa avustaminen
- osallistuu kaksi kertaa lukuvuodessa laajennettuun sivistystoimen johtoryhmään
- turvallisuusvastaava II

- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhooltoon OHR-ryhmän kokouksissa

Huoltaja(t)

Huoltajan on oltava tietoinen huollettavansa koulunkäynnistä. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (LL 714/2018, 31§.) Oppivelvollisuuden laajetessa huoltajaa koskee valvontavastuu. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (OVL 1214/2020, 9§). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitetun ylioppilastutkinnon tai lukiolaissa (714/2018) tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän (OVL 1214/2020, 2§, 4§). Opintojen on edistyttävä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan (HOPS). Jos opinnoissa edistyminen on puutteellista, koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava siitä huoltajalle. Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä huoltajan osalta on säädetty laissa erikseen (OVL 1214/2020, 22§).

Huoltaja(t):

- pitävät säännöllisesti yhteyttä tutoriin eli ryhmänohjaajaan, ja seuraavat Wilmaa ja lukion tiedotteita
- ilmoittavat opiskelijan poissaolosta musiikkilukion "vastuullinen opiskelu" -ohjeistuksen mukaisesti
- osallistuvat tarvittaessa opiskelijan opintosuunnitelman laatimiseen
- kokevat, että heitä tarvitaan ja he ovat tervetulleita oppilaitokseen. Huoltajat osallistuvat vanhempainiltoihin, avointen ovien päiviin tai -iltoihin tai pop up -opiskelupäiviin (yhteisöllinen opiskeluhoolto, OHL 1287/2013).
- osallistuvat oman nuorensa/huollettavansa osalta yksilökohtaiseen opiskeluhooltotyöhön (LL 714/2018, 31§). Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhooltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja. (OHL 1287/2013, 18§.)
- osallistuvat opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen yhteistyössä lukion henkilöstön kanssa

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat: oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä (OHR)

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6§:n mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä. Yhteisöllisen opiskeluhoollon kokoonpano Kaustisen musiikkilukiossa, ks. sivu 2.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Kouluyhteisön turvallinen arki muodostuu opiskelijoiden hyvinvointia tukevista rakenteista ja toimintakulttuurista. Näitä ovat:

- musiikkilukion toimintaan liittyvät ohjeet ja aineistot, jotka tiedotetaan opiskelijoille, henkilöstön edustajille ja huoltajille lukuvuoden alussa Wilma-viestein ja pysyväistiedottein
- musiikkilukion turvallisuussuunnitelma sisältäen ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelman ja kriisiviestintäsuunnitelman, tapaturmien ehkäisy- ja ensiapuohjeet, koulukiusaamisen ja häirinnän estostrategiat
- musiikkilukion järjestyssäännöt
- musiikkilukion vastuullinen opiskelu -ohjeistus
- musiikkilukion opetussuunnitelma
- kouluruokailun järjestäminen ruokalistoineen, erityisruokavaliolineen ja kyselyineen

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoilutoryhmä:

- koordinoi ja kehittää keskusteluillaan ja huomioillaan lukion opiskeluhoiltoa
- arvioi vuosittain opiskeluhoillon toimivuutta
- tukee arjen huolenpidon toteuttamista
- kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa, kokouskäytännöt sovitaan monialaista työtä tukeviksi
- päättää kokousajat lukuvuoden alussa koko kaudelle
- dokumentoi ryhmässä käsitellyt asiat ennalta sovitulla tavalla
- jalkautuu tarvittaessa keskustelemaan opiskelijoiden kanssa
- nimeää opiskeluhoilutoryhmän jäsenille tarvittaessa omat ”kummiryhmät”
- ideoi ja järjestää musiikkilukion arkeen sopivia tapahtumia ja teemapäiviä, joissa opiskeluhoilto ja sen toimijat tulevat tutuiksi.
- jokaisella musiikkilukion opiskelijalla, huoltajalla, henkilöstöön kuuluvalla ja opiskeluhoiltopalvelujen työntekijällä on mahdollisuus tuoda haluamiaan asioita ryhmän käsittelyyn
- tarvittaessa yhteisölliseen opiskeluhoiltoon osallistuvat nuorisotoimen, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja poliisin yhteistyötahot

Arjen huolenpito kuuluu musiikkilukion henkilökunnan jokapäiväiseen toimintaan edellä lueteltujen ohjeiden mukaisesti. Opiskeluhoilto on opettajan perustyötä. Toiminnassa korostuu vuorovaikutuksen laatu, joka merkitsee opiskelijan aitoa kohtaamista ja kuulemistä. Hyvinvointia vahvistaa myönteinen ja kannustava palaute, opettajan tarjoamat tukitoimet ja opiskelijan ohjaaminen hänelle sopivien tukitoimien piiriin. Tärkeää on huolen puheeksi ottaminen, koska usein pelkkä keskustelu riittää opiskelijan tilanteen korjaamiseen. Yhteistyössä huoltajien kanssa selvitetään opiskelijan tilannetta ja sovitaan tarvittavista tukitoimista. Opettaja on avaintoimija opiskelijan tai ryhmän tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja tuen tarjoamisessa. Koulutuksen järjestäjä varmistaa lukion opetus- ja muun henkilöstön riittävän perehdytyksen yhteisölliseen työhön. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Huoltajien osallisuus opiskeluhoilutoryhmässä on yhteisön hyvinvoinnin vahvistamista. Huoltajat seuraavat nuorensa opiskelua kodin näkökulmasta ja havaitsevat nuorten elinympäristössä asioita, joita koulussa ei välttämättä huomata. Musiikkilukiassa huoltajien osallisuus opiskeluhoiltoaryhmässä on yleensä edustuksellista, mutta voi tarvittaessa liittyä oman lapsen ryhmässä tapahtuvaan yleiseen käsittelyyn.

Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluu yleisenä osana yhteistyö oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämiseksi. Osa yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä on tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen. Tämä huomioidaan lukion järjestyssäännöissä ja vastuullisen opiskelun -ohjeissa.

Oppivelvollisuuden laajetessa on opintojen edistymisen seurantaan liittyen selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys, varsinkin jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tai hänen opintojensa edistyminen on puutteellista. Tarvittaessa oppivelvollinen on ohjattava hakeutumaan tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin (sosiaali- ja terveyspalvelut, nuorisotoimen palvelut, kuntoutuspalvelut) ja/tai koulutuksen järjestäjän on yhdessä oppivelvollisen huoltajan kanssa selvitettävä mahdollisuudet suorittaa opintoja muissa oppimisympäristöissä tai hakeutua muuhun koulutukseen (esimerkiksi työpajatoiminta oppimisympäristönä). (OVL 1214/2020, 12§.)

Oppivelvollisuuden suorittamiseen liittyvät keskustelut käydään moniammatillisesti opiskelijan ja huoltajan näkemykset huomioiden. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18§). Oppivelvollisuuteen liittyvissä kurinpitotoimissa (puhuttelu, varoitukset, erottaminen tai eronneeksi katsominen) otetaan huomioon opiskelijan ja huoltajan riittävä kuuleminen, mutta toisaalta oppivelvollisuuslain (OVL) vaatimukset. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.) Kurinpitotoimesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa lisäksi oppilaitoksen hyvinvointialueen sosiaalihuollon kyseiseen toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.)

Yksilöllisen opiskeluhoollon toimintatavat – moniammatillinen asiantuntijaryhmä (ATR)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, joka toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5§). Yksilökohtaisessa opiskeluhoolltoissa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta, oppimista ja ehkäistään ongelmia varhaista tukea tarjoten.

Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoolltojen palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa tai moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä (OHL 1287/2013, 14§). Yksilökohtainen opiskeluhoollto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (LL 714/2018 58§ ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.). Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18§). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (esimerkiksi tietosuojalaki 1050/2018).

Yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon kuuluvat opiskelijalle annettavat opiskeluterveydenhuolltojen palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa tai opiskelijaryhmää koskevan monialaisen opiskeluhoolltojen palvelut. Myös opiskeluterveydenhuolltojen laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoolltoa.

Tavoitteena yksilökohtaisessa opiskeluhoolltoissa on seurata ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskelijoille halutaan turvata varhainen tuki ja

ongelmien ehkäisy. Sekä oppilaitoksen arjessa että opiskeluhuollon tuen rakentamisessa otetaan huomioon opiskelijan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet.

Moniammatillinen opiskeluhuollon asiantuntijaryhmä (ATR):

- perustetaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tueksi Wilman suostumuslomakkeita käyttäen
- ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu tai jolle opiskelija tai huoltaja on tuonut asian tietoon. Ryhmän kokoonpano vaihtelee
- asiantuntijat nimetään vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- ryhmässä käsitellään yksittäistä opiskelijaa/yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita
- asian käsittelystä laaditaan Wilmaan opiskeluhuoltokertomus oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja tietosuojalain edellyttämällä tavoilla
- kaikki yhteistyö tähtää opiskelijan edun mukaiseen toimintaan. Kaikilta osin toiminnassa pidetään huoli siitä, että opiskelijalle ja huoltajille ilmaistaan kyllin selkeästi yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön tavoite ja sitä seuraavat toimet. (OHL 1287/2013.)

NIVELVAIHEYHTEISTYÖ JA TIETOJEN SAANTI

Nuoren siirtyessä seuraavalle kouluasteelle tai toiseen kouluun, on erittäin tärkeää, että tarpeellinen tieto henkilökohtaisista tuen tarpeista ja opetusjärjestelyistä siirtyy oppijan mukana. Tarkoituksena on huolehtia siitä, että aloitettu ja hyväksi havaittu tukitoimi säilyy niin pitkään kuin on tarvetta.

Oppivelvollisen on perusopetuslaissa tarkoitetun perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan suoritettava lukiolaissa (714/2018) tarkoitettua lukiokoulutuksen oppimäärää taikka ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista perustutkintoa tai ammattitutkintoa. Oppivelvollinen voi suorittaa myös ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitettua ylioppilastutkintoa. (OVL 1214/2020, 4§.)

Oppivelvollisen on hakeuduttava 4§:ssä tarkoitettuun koulutukseen ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä (OVL 1214/2020, 10§). Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää säädetyn hakeutumisvelvollisuutensa (OVL 1214/2020, 11§). Jos oppivelvollinen ei aloita 4§:ssä tarkoitettua koulutuksessa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan (OVL 1214/2020, 11§).

Oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada oppivelvollisuuslaissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppivelvollisen hakeutumisesta, opiskelupaikan saamisesta ja opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opintojen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai kunnalta.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen liittyvien tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskelijan

oppivelvollisuudesta ja aiemmista opinnoista sekä niiden keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai ohjaus- ja valvontavastuussa olevalta kunnalta.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (OVL 1214/2020, 23§.)

OPISKELUHUOLLON VUOSISUUNNITELMA

Edellisen lukuvuoden kevät ja sitä seuraava kesäaika ja uuden lukuvuoden alku

Keväällä rehtori, opinto-ohjaaja ja musiikkitorit haastattelevat musiikkilinjalle pyrkivät hakijat. Yleislinjalle hakeva voi osallistua haastatteluun halutessaan. Haastattelun painopiste on musiikin harrastuneisuuden ja opiskelumotivaation kartoittamisessa. Haastattelijan tukena ovat teemakysymykset ja opiskelijan ainevalintakortit (yleis- ja musiikkiopintojen ainevalintakortit). Huoltajat voivat tarvittaessa osallistua haastatteluun. Hakijat täyttävät ennen musiikkilinjan haastatteluun saapumistaan musiikkilukion kotisivuilla sijaitsevan hakijan ennakkotietolomakkeen. Myös yleislinjalle hakevilla on mahdollisuus ennakkotietolomakkeen täyttämiseen. Ohjeet hakemiseen löytyvät musiikkilukion kotisivuilta kohdasta ”Hakeminen”.

Kaustisen musiikkilukiossa musiikkipisteytyksen kriteerit ovat seuraavat (julkaistu myös kotisivuilla):

1–2 pistettä Hakijalla ei ole juurikaan aikaisempaa musiikkitaustaa, mutta opiskelijalla on haastattelutilanteen perusteella motivaatiota ja hyvät edellytykset suoriutua musiikkilukion musiikkiopinnoista.

3–4 pistettä Hakijalla on takanaan jonkin verran harrastuneisuutta musiikissa, kuten omatoimista soitinharjoittelua, valinnaismusiikkia koulussa, satunnaisia musiikkiryhmiä tms.

5–6 pistettä Hakijalla on takanaan henkilökohtaista syvempää harrastuneisuutta ja osaamista hieman pidemmältä ajalta, joka ilmeni pääsykokeessa musiikkinäytteiden tai todistuksien myötä.

7–8 pistettä Hakijalla on takanaan useiden vuosien pitkäjänteistä harrastamista ja monipuolista musiikkitaustaa, tavoitteellisen työskentelyn osoitukseksi todistuksia musiikkiopinnoista tai näytteitä musiikillisesta toiminnasta. Haastattelussa annetut musiikkinäytteet osoittivat harjaantuneita musiikillisia taitoja.

9–10 pistettä Hakijalla on takanaan useiden vuosien määrätietoinen, tavoitteellinen ja tuloksellinen musiikin opiskelu, josta dokumenttina todistuksia suoritetuista musiikkiopinnoista. Soitto- tms. musiikkinäytteet olivat korkeatasoisia.

Musiikkinäyte pääsykoetilanteessa on vapaaehtoinen, mutta suositeltava, sillä se antaa kuvan hakijan lähtötasosta ja valmiuksista. Musiikkinäyte voi olla soitto- tai laulunäytteen lisäksi myös tallenne verkossa. Musiikkinäytteet vaikuttavat pistemäärään kohottavasti.

Todistukset aiemmista musiikkiopinnoista todentavat aikaisemman ohjatun ja tavoitteellisen musiikinopiskelun sekä antavat osviittaa lähtötasosta musiikin hahmotusaineiden opintoihin.

Myös omatoiminen musiikkiharrastus voi olla korkeatasoista ja tavoitteellista ja voi ilmetä monin eri muodoin. Oleellista on, että aikaisempi harrastuneisuus tulee osoitetuksi pääsykoetilanteessa.

Kevätlukukauden lopussa opettajakunta, opiskelijakunnan hallitus ja opiskeluhuoltoryhmä arvioivat päättyvän lukuvuoden osalta opiskeluhuollon toimivuutta lukuvuosikyselyssä. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa toiminnanarvioinnin puitteissa.

Lukuvuosi päättyy koko koulun yhteiseen koulukokoukseen, jonka herättämiä ajatuksia hyödynnetään uuden lukuvuoden suunnittelussa.

Musiikkilukion henkilöstö käy läpi periaatteet uusien opiskelijoiden vastaanottamisesta lukuvuoden alussa (ensimmäinen kouluviikko). Tavoitteena on sujuva lukuvuoden käynnistys koko koulun kannalta.

Rehtori pyytää osana opiskelupaikan vastaanottamista uusilta opiskelijoilta ja heidän huoltajiltaan ennakkotietoja opiskelijasta ja lukio-opintojen käynnistymisestä niin sanotussa kesäkirjeessä. Myös vanhempainyhdistys Musiikkilukion Tuki ry:n toiminnasta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille kesäkirjeessä. Kuraattori tutustuu saapuneisiin kesäkirjeisiin uuden lukuvuoden alkaessa. Kuraattori ja rehtorit pyytävät lukuvuoden alussa uusilta opiskelijoilta puuttuvat opiskeluhuollolliset tiedot.

Rehtori tiedottaa vartiointiliikkeelle koulutyön alkamisesta ja tehostetusta valvonnasta koulu- ja asuinympäristössä. Vartiointiliikkeen kanssa pidetään tarvittaessa yhteistyöpalaveri uutta lukuvuotta varten.

Kuraattori ja rehtori täsmentävät lukuvuotta varten opiskeluhuoltoa koskevan kokonaissuunnitelman. Wilman toimintakalenteri uudelle lukuvuodelle valmistuu lukuvuoden alkuun mennessä, tarkentuen viikoittain.

Jakso 1

Opettajien vesopäivänä käydään läpi opiskeluhuollon prosessit jakson 1 osalta, päätetään koulun käyntiin liittyvistä yhteisistä toimintatavoista ja periaatteista, joista tiedotetaan opiskelijoille tutorryhmissä. Kerrattavia ja tiedotettavia asioita ovat muun muassa:

- koulun järjestyssäännöt Wilmassa
- vastuullisen koulunkäynnin periaatteet (LL 714/2018, 30§)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö
- Wilman aktiivinen käyttö (opiskelija, huoltaja, henkilökunta)
- minitutoritiimien työ ja merkitys
- huolen puheeksi ottaminen, toisten huomioiminen niin koulussa kuin vapaa-ajallakin
- pelastussuunnitelma
- arjessa selviäminen

Uusilta opiskelijoilta saadut kesäkirjeet annetaan soveltuvin osin tiedoksi oppilaanohjaajalle, tutoreille, erityisopettajalle, opiskeluterveydenhoitajalle ja tarvittavilta osin keittiöhenkilökunnalle (erityisruokavaliot). Opettajakunnalle tiedotetaan kesäkirjeiden keskeisimmät asiat vesopäivinä, esimerkiksi opetuksen erityisjärjestelyt, ja mahdolliset uusien opiskelijoiden lausunnot edellisestä koulusta.

Minitutorttiimissä sovitaan 5. jakson arviointien pohjalta ennakoivat ohjaustoimet (opinnoissa edistyminen) 2. ja 3. vuosikurssien opiskelijoille. Tuen tarpeet kartoitetaan.

Tutorit, 1. jakson opettajat, rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja ja kuraattori panostavat opiskelun käynnistymisen tukemiseen ja oppimisen ohjaamiseen. Uusia opiskelijoita voi olla myös muilla kuin ensimmäisellä vuosikurssilla, jolloin heidän ohjauksensa kuuluu tutorille, oppilaanohjaajalle ja tietyin osin kuraattorille. Tutorit toimivat lähiohjaajina ja tukihenkilöinä erityisesti sellaisille opiskelijoille, joiden opiskelujen käynnistyminen tarvitsee tukea. Yksilökeskusteluille on syytä varata aikaa heti opintojen käynnistyessä.

Henkilöstön tuella edistetään opiskelijan itsenäistymistä ja itseohjautuvuutta. Tavoitteena on opiskelijan autonomisen oppimisen tukeminen ("opettaja sparraajana" tai "pedagogisena henkarina").

Lukuvuoden alussa valitaan uudet opiskelijatutorit, joille oppilaanohjaaja ja jatkavat opiskelijatutorit esittelevät tutorin tehtävät (uusien opiskelijoiden ohjaus, kummiopiskelijatoiminta, lukiovieraiden vastaanottaminen yms.). Jatkavien opiskelijatutoreiden kokemuksen hyödyntäminen prosessissa on tärkeää. Mielekäästä on, jos opiskelija kykenee toimimaan opiskelijatutorina koko lukiopolkunsa ajan. Opiskelijat arvostavat opiskelijatutorien toimintaa. Oppilaanohjaaja ohjaa opiskelijatutoreita lukuvuoden tehtävissä (LOPS2021, OPO3-opintojakso).

Kuraattori käy yksilökeskustelut lukuvuoden alussa myös niiden opiskelijoiden kanssa, jotka ovat olleet hänen asiakkainaan edellisenä keväänä.

Erityisopettajan johdolla uusille opiskelijoille tehdään lukitestit ensimmäisten viikkojen aikana. Erityisopettaja arvioi opiskelijoiden ohjaustarpeen uuden lukuvuoden alussa ja pitää yksilökeskustelut. Erityisopettaja tiedottaa erityisopetustilanteesta opettajille ja henkilökunnalle säännöllisin väliajoin, yleensä opettajainkokouksessa. Englannin kielessä järjestetään uusille opiskelijoille lähtötasotesti. Samoin voidaan toimia matematiikan oppiaineessa (matematiikkatestaus).

Musiikkitutorit tekevät musiikkilinjan opiskelijoille musiikkiopinnot lukuvuosisuunnitelman.

Rehtori ilmoittaa opiskeluhuoltoryhmän kokoontumisajat lukuvuoden ajalle.

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan Wilmassa, tutortunneilla, tutorkirjeissä ja huoltajille syksyn vanhempainilloissa (1. vuosikurssin huoltajilla on mahdollisuus kolmeen vanhempainiltaan lukuvuoden aikana, muiden vuosikurssien vanhemmilla kahteen vanhempainiltaan).

Jokainen opiskelija ja henkilökuntaan kuuluva tutustuu koulun pelastus- ja kriisisuunnitelmaan. Henkilöstön keskuudesta nimetään turvallisuusvastaavat (rehtori on aina turvallisuusvastaava I). Henkilöstö tutustuu lisäksi ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelmaan. Poistumisharjoitukset pidetään syyslukukauden aikana koko koululle yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Jakso 2

Minitutorttiimeissä arvioidaan opiskelun edistymistä. Tutorit esittelevät ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymisen, jotta tuen tarpeita voidaan arvioida ("ollaankin herkästi kuulolla"). Ensimmäisen jakson arvioinnin jälkeen arvioidaan opiskelijoiden opiskelujen etenemistä ja päätetään tarvittavasta tuesta ja ohjauksesta. Pedagoginen suunnittelu taustalla jatkuu.

Tutorit aloittavat HOPS-keskustelut ja tuovat keskusteluiden tulokset minitutoritiimien käsiteltäviksi. Tutorit voivat laatia omia teemakysymyksiään oman ryhmänsä tarpeiden mukaan. Tavoitteena ovat yksilölliset opinpolut, joissa opiskelija tarpeineen tulee huomatuksi.

Aineenopettajat panostavat tutorien, oppilaanohjaajan ja erityisopettajan ohella oppimaan oppimisen tukemiseen opiskelupolun edetessä. Vastuun antaminen ja saaminen motivoivat opiskelijaa. Motivaatio syntyy tekemällä. Tukiopetusta tarjotaan harkinnan ja tarpeen mukaan, jotta kaikki pysyvät mukana.

Opiskelijahyvinvointikoordinaattoreista ja opettajajäsenestä koostuva hyvinvointitiimi tukee toiminnallaan opinnoissa jaksamista ja hyvää yhteishenkeä. Hyvinvointitiimi huolehtii jokaviikkoisesta arjen liikuntaohjelmasta. Liikkuva opiskelu jalkautetaan oppitunneille. Lukion liikuntavälineille on koululla oma varastonsa, josta välineet ovat helposti opiskelijoiden hyödynnettävissä.

Erityisopettaja varmistaa 2.–4. vuosikurssien opiskelijoiden tilanteet henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Erityisopettaja ilmoittaa rehtorille Ylioppilastutkintolautakunnalle tarvittavista erityisjärjestelyanomuksista 2. jakson aikana ja ennen syksyn ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumista.

Tutorit laativat syystiedotteen Wilmaan, jolloin kaikki alle 18-vuotiaiden huoltajat saavat sen tiedokseen. Huoltajia kannustetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä kouluun. Koko koulun yhteinen vanhempainilta järjestetään lokakuun lopulla, yleensä Taiteiden yö -tapahtuman yhteydessä. Taiteiden yö -tapahtuma on koko koulun yhteisöllinen ponnistus.

Jakso 3

Ylioppilastutkintotulokset saapuvat koululle ja opiskelijat ilmoittautuvat kevään ylioppilastutkintoon. Oppilaanohjaaja, tutorit ja rehtori ohjaavat opiskelijoita ylioppilaskirjoitussuunnitelman laatimisessa.

Rehtori varmistaa erityisopettajan kanssa erityisjärjestelyjä edellyttävät ilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakunnalle.

Erityisopettaja käy yksilökeskustelut EO-opiskelijoiden kanssa. Päätetään mahdollisista yksilöttestauksista.

Tutorit käyvät joulukuun mennessä HOPS-keskustelut ja varmistavat opiskelijoiden hyvinvointiin sekä yksilölliseen osaamiseen ja itseohjautuvuuden edistymiseen liittyviä asioita yksilökeskusteluissa. Taideyliopistojen haku alkaa 3. jakson aikana tammikuussa.

Musiikkitutorit koordinoivat musiikin opintoja (MU1-opintojakso hajautettuna läpi lukuvuoden).

Minitutoritiimeissä arvioidaan opiskelijoiden etenemistä opinnoissa ja tuen tarpeita seurataan. Pyritään tarvittaessa pedagogisten ratkaisuiden löytämiseen.

Tutorryhmissä arvioidaan opiskelijoiden yleistä jaksamista ja kannustetaan säännölliseen opiskeluun ja opintojen aikatauluttamiseen. Kuraattorilta saa apua opintojen aikatauluttamiseen.

Tulevan lukuvuoden työpäivät sovitaan.

Jakso 4

Tutorryhmissä jatketaan opintojen suunnittelua, jotta opinnot etenisivät mahdollisimman hyvin. Jaksoon sisältyy paljon opiskelijoita osallistavia tapahtumia, muun muassa potkijaiset, penkkarit, vanhojen tanssit, ylioppilaskirjoitukset ja musikaaliproduktio.

Tutorit käyvät kevään HOPS-keskustelut.

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelijoiden opintojen etenemistä ja seurataan tuen tarpeita. Pyritään tarvittaessa pedagogisten ratkaisuiden löytämiseen. Tutorien minitutorraportit rehtorille, apulaisrehtorille, oppilaanohjaajalle ja kuraattorille. Tarvittaessa myös erityisopettajalle.

Varaudutaan ennakoiden opiskelijan kannalta tulevaan: seuraavan lukuvuoden suunnittelu ja jatko-opintosuunnitelmat.

Seuraavan lukuvuoden opintotarjotin avautuu valintoja varten.

Rehtori tilaa seuraavan lukuvuoden lukiolaiskannettavat yhteishaun hakijamäärän mukaan.

Erityisopettaja ohjaa niitä ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvia opiskelijoita, jotka tarvitsevat erityisjärjestelyjä.

Tutorit laativat huoltajille kevätkirjeen Wilman kautta, jotta kodin ja koulun välinen yhteistyö pysyy yllä. Huoltajia kannustetaan seuraamaan Wilmaa ja ottamaan tarvittaessa yhteyttä tutoriin tai opettajiin. Huoltajia kutsutaan mukaan koulun järjestämiin tilaisuuksiin, kuten musikaaliin ja bändikonsertteihin.

Jakso 5

Erityisopettaja arvioi EO-opiskelijoiden tilanteen lukuvuoden päätteeksi ja sopii seuraavan lukuvuoden toimista. Lukuvuoden aikainen yhteistyö konsultoivan erityisopettajan kanssa arvioidaan, mikäli tätä toimintaa on ollut.

Opintotarjotin tulevan lukuvuoden valintoja varten sulkeutuu kevätlukukauden loppuksi.

Opiskelijahuoltoryhmä (OHR) arvioi lukuvuoden toiminnan ja laatii alustavan suunnitelman seuraavan lukuvuoden ajalle. OHR-ryhmä arvioi koko opiskeluhuollon prosessia ja tekee tarvittavat muutokset.

Rehtori valmistelee apulaisrehtorin kanssa lukuvuosikertomuksen.

Rehtori valmistelee tulevan lukuvuoden toimintakalenterin ja opettajien työjärjestykset.

Rehtori lähettää ylioppilaskirjoitusilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakuntaan.

Rehtori tilaa tulevan lukuvuoden oppimateriaalin yhteistyössä koulusihteerin kanssa.

Rehtori valmistelee oppilaanohjaajan kanssa tulevan lukuvuoden 1. jakson OPO1-opintojakson sisällön ja sopii siihen liittyvät ammattivierailut (koulupoliisi, terveydenhoitaja, etsivä nuorisotyö, seurakunnan nuorisotyöntekijä, paikalliset yhdistykset jne.).

Rehtori järjestää eri oppiaineiden aineryhmäpalaverit, joissa kerrataan kulunut lukuvuosi ja suunnitellaan uutta lukuvuotta. Ennakoiva suunnittelu on opiskelijoiden etu.

Kuraattori sopii tarvittaessa opiskelijoiden kanssa kesäloman toimista ja tulevan lukuvuoden alusta. Opiskelija sopii aineenopettajien kanssa kesän aikana tehtävistä itsenäisistä suorituksista (itsenäisen suorituksen -lomake).

Tutor keskustelee ryhmänsä kanssa kesäsuunnitelmista ja tulevasta lukuvuodesta.

Koko koulun koulukokouksessa viimeisellä työviikolla arvioidaan mennyttä lukuvuotta ja suunnitellaan sen pohjalta tulevaa lukuvuotta.

KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ KYSYMYKSIÄ

Kaustisen musiikkilukion opetuskieli on suomi. Musiikkilukioon siirtymisen nivelvaiheessa kartoitetaan opiskelijan äidinkieli. Mikäli opiskelijan äidinkieli on muu kuin suomi, hänen opinto-ohjelmansa suunnitellaan yksilöllisesti, jotta opiskelu musiikkilukiossa mahdollistuu tarkoituksenmukaisesti. (LL714/2018, 13§, 14§.)

Opinto-ohjelman ohjauksesta vastaavat tutor ja opinto-ohjaaja. Ohjaukseen sisältyy myös ylioppilaskirjoitussuunnitelma. Rehtorin kanssa varmistetaan tarvittavat tiedot Ylioppilastutkintolautakunnalle hyvissä ajoin opiskelijan ylioppilaskirjoitusaikataulu huomioiden.

Opiskelijan vieraskielisyys ja mahdollisesti erilainen opinto-ohjelma tiedotetaan opiskelijan opettajille. Laaditusta yksilöllisestä opinto-ohjelmasta tiedotetaan myös opiskelijan huoltajille.

Opiskelijan oppimisen tuki järjestetään yhteistyössä opiskelijan kanssa. Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Kaustisen musiikkilukiossa rehtori selvittää sivistysjohtajan tuella vieraan kielen opetuksen järjestämisen yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena (neuvottelut koulutuksen järjestäjien välillä).

KOULUTYÖHÖN LIITTYVÄ OHJEISTUS

Koulutyön järjestyssäännöt

Musiikkilukio on laatinut oppilaitokseensa sopivat asianmukaiset järjestyssäännöt ja toimet. Kaustisen musiikkilukion järjestyssääntöjen tavoitteena on varmistaa jokaiselle turvallinen ja viihtyisä oppimisympäristö. Yhteiseen hyvinvointiin vaikutetaan myönteisellä toiminnalla ja hyvällä, toiset huomioivalla käyttäytymisellä. Järjestyssäännöt ohjaavat päivittäistä toimintaa työyhteisössä, koulun tiloissa ja koulun ulkopuolella annettavassa opetuksessa.

Kurinpidoissa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja yleiset oikeusturvaperiaatteet huomioiden. Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi, tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi.

Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.)

1. Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta kaikkina koulun työpäivinä.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, mikäli hänelle ei ole myönnetty siitä vapautusta.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

2. Päivittäinen työskentely

Musiikkilukion päivittäiset opetuspaikat ovat musiikkilukiorakennus, keskuskoulu 7–9, keskuskoulu 1–6 (ruokala) ja urheilutalo (UT). Lisäksi musiikkilukio käyttää kunnan yleisiä liikunta-alueita. Opetusta ja tilaisuuksia järjestetään myös Kansantaiteenkeskuksessa (KTK). Opetusta voidaan järjestää myös muulla työsuunnitelmassa erikseen mainitulla ja hyväksytyllä tavalla. Opiskeluun liittyvistä tutkimusretkistä, opintomatkoista ja vierailuista tehdään kirjaukset lukuvuosisuunnitelmaan. Musiikkilukion piha-alueilla ja paikoitusalueilla noudatetaan yleisiä järjestys- ja liikennesääntöjä.

Oppituntien aikataulu ja muu koulun aikatauluihin sidottu toiminta ilmenee lukuvuoden työjärjestyksestä sekä Wilman toimintakalenterista. Toimintakalenterista ilmenee lukuvuoden jaksotus, merkittävimmät tapahtumat, aamunavaukset, uusintakoepäivät, arviointiaamut, jaksoarviointin valmistuminen, opintotarjottimen avautuminen ja sulkeutuminen sekä ylioppilaskirjoitus- ja valmistumisasiat. Musiikkilukio noudattaa lukuvuosisuunnitelmassa hyväksyttyä lukuvuosiaikataulua työ- ja loma-aikoihin.

3. Poissaolot ja myöhästymiset

Kaustisen musiikkilukiassa poissaoloja seurataan ja niihin puututaan jämäkästi. Lukiossa on käytössä Wilma-tietojärjestelmä, jonka avulla poissaolot ovat sujuvaa merkitä ja niitä on helppo seurata.

Jos opiskelija sairastuu koulupäivän aikana tai hänellä on jokin muu pakottava syy, hän voi poistua koulusta rehtorin, ryhmänohjaajan, opettajan tai kouluterveydenhuollon luvalla. Opiskelijan tulee varmistaa ennen poistumista lupa ryhmänohjaajalta. Ryhmänohjaaja myöntää luvan poissaoloon enintään 7 päiväksi. Opiskelija kysyy luvan hyvissä ajoin ja varmistaa asian Wilman kautta. Alaikäisen poissaolo edellyttää huoltajan lupaa, esimerkiksi Wilman kautta. Rehtori myöntää luvan opiskelijan poissaoloon, mikäli poissaolo on 7 vuorokautta pidempi.

Alaikäinen voi terveyssyistä olla huoltajan ilmoituksella poissa 1–3 päivää. Huoltaja ilmoittaa alaikäisen opiskelijan poissaolosta tutorille päivakohtaisesti. Oppivelvollisuuslain mukaisesti koululla on oltava tieto opiskelijan olinpaikasta koulupäivän aikana. Mikäli opiskelija sairastaa huoltajansa luona, huoltajan viesti tutorille riittää myös yli kolmen päivän poissaoloissa.

Täysi-ikäisen sairauspoissaoloista on aina oltava terveydenhoitajan todistus. Terveydenhoitaja määrittelee, miten hän kirjoittaa sairaustodistuksen, vastaanotolla, Wilman kautta tms. Täysi-ikäinen

ilmoittaa välittömästi, ennen koulun alkua, sairauspoissaoloistaan terveydenhoitajan antaman todistuksen lisäksi Wilman kautta myös tutorilleen.

Mikäli työjärjestyksen mukaista opetusta ei äkillisesti kyetä syystä tai toisesta järjestämään, opiskelijat pysyttelevät siinä opetustilassa, jossa heillä on merkittyä opetusta, ja yksi opiskelijoista käy tiedustelemassa toimintatapaa rehtorilta tai toiselta opettajalta. Yleensä työjärjestysmuutoksista tiedotetaan ja sovitaan ennakolta, jolloin opiskelijoilla on ennakolta tieto toiminatavoista.

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle erityisestä syystä myönnetä suoritusaikaan pidennystä. Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää ko. ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja (LL 714/2018, 24§).

4. Päihteet ja vaaralliset aineet

Alkoholipitoisten juomien, muiden päihteiden sekä huumeiden tuonti koulualueelle ja koulun tilaisuuksiin on kielletty. Samoin on kielletty vaarallisten esineiden kuten veitsien, ampuma-aseiden, voimakkaiden laserosoittimien tai vastaavien esineiden tuonti. Kouluyhteisön jäsen ei saa esiintyä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena koulun alueella, eikä koulun tilaisuuksissa.

Tupakointi on kielletty perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (Tupakkalain 12 §:n 1 momentti 2 kohta). Tupakointi ja nuuskan käyttö on kielletty myös koulun ulkopuolella järjestettävien oppituntien aikana.

5. Turvallisuus

Poistumistiet opetustiloista on merkitty ja poistumisharjoitukset pidetään säännöllisesti lukuvuoden alussa. Koulun pelastussuunnitelmassa ohjeistetaan toiminta hätätilanteessa.

Tapaturman tai muun poikkeustilanteen sattuessa siitä ilmoitetaan viipymättä rehtorille, turvallisuusvastaaville, opettajalle ja soitetaan hätänumeroon 112 ja annetaan mahdollisuuksien ja ohjeiden mukaan tarvittava ensiapu. Samoin toimitaan myös, mikäli koulurakennuksesta tai koulun alueelta tavataan selkeästi poikkeavalla tavalla käyttäytyvä henkilö, joka tarvitsee ulkopuolista apua ja joka käytöksellään vaarantaa itsensä tai muiden turvallisuuden.

Kulkuvälineet asetetaan niille varatuille paikoille. Pääsisäänkäynneissä on tiedot valvontakamerasta ja vartioinnista.

Mikäli koulun laitteissa tai tiloissa on turvallisuuspuutteita, tulee niistä välittömästi ilmoittaa koulun henkilökunnalle.

6. Työrauhan ylläpitäminen

Opiskelijalla on oikeus musiikkilukion tilojen, laitteiden ja soittimien käyttöön sopimusten mukaan ja järjestyssääntöjä noudattamalla. Opiskelijan on huolehdittava omien laitteiden ja soittimien turvallisuudesta säilyttämisestä. Opiskelijan on pyydettävä asianomaisen henkilön lupa laitteiden lainaamiseen. Opiskelija on velvollinen korvaamaan tahallisesti tai varomattomuuttaan koulun tai toisen kouluyhteisön jäsenen omaisuudelle aiheuttamansa vahingon.

Kaustisen musiikkilukion järjestyssääntöihin, luku 5.4., on opettajainkokouksessa 6.2.2018 lisätty kohta, jonka mukaan ulkopuolisista vieraista musiikkilukion tiloissa on aina ilmoitettava rehtorille tai apulaisrehtorille. Periaatteena on, että musiikkilukion tiloissa eivät iltaisin tai viikonloppuisin saa viettää aikaa ulkopuoliset henkilöt. Jos tähän ilmenee tarvetta, asiasta on sovittava etukäteen rehtorin tai apulaisrehtorin kanssa, joilla ovat vierailijoiden nimet tiedossa.

Kouluyhteisön jäsenten on huolehdittava siitä, että koulu ja sen ympäristö säilyvät siisteinä. Sekä sisällä että ulkona roskat on lajiteltava ohjeiden ja määräysten mukaan roskakoreihin ja -laatikkoihin. Suositus on, että kouluyhteisön jäsenet käyttävät sisäjalkineita lukion tiloissa.

Opiskelija voi käyttää omia mobiililaitteitaan koulun langattomassa verkossa. Oppitunneilla matkapuhelinta ja/tai älylaitteita pidetään laukussa tai repussa. Omien mobiililaitteiden käyttö ei saa häiritä opetus-/ohjaustilannetta. Mobiililaitteiden käyttö ja hallussapito koetilanteissa on järjestyssääntöjen mukaisesti ehdottomasti kielletty, ellei asiasta ole annettu muuta ohjetta ko. kokeen osalta. Kouluyhteisön jäsenet eivät saa julkaista toisesta henkilöstä otettua valokuvaa, videota tai äänitettä ilman tämän lupaa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa.

Kouluyhteisön jäsenien tulee ottaa huomioon toiset kouluyhteisön jäsenet käyttäytymällä hyvien tapojen mukaisesti. Kouluyhteisön jäsenten tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellään pyrkiä edistämään koulun työrauhaa.

Opiskelijalla on oikeus ja velvollisuus käyttää monipuolisia lähteitä opiskelussaan. Opiskelija ei saa kopioida tekstiä suoraan lähteestä ja hänen on liitettävä asianmukainen lähdeluettelo töihinsä (ns. plagiointisääntö). Tekoälyn käytöstä opiskelussa on olemassa oma ohjeistuksensa.

Opiskelijaa voidaan rangaista, jos hän rikkoo järjestyssääntöjä tai muuten käyttäytyy epäasiallisesti, sopimattomasti tai vilpillisesti. Koulun oikeus käyttää rankaisuvalltaa rajoittuu tapauksiin, jolloin rikkomus on tehty koulussa tai koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä olosuhteissa kuten koulun käyttämällä alueella tai koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

Vastuullisen opiskelun ohjeistus Kaustisen musiikkilukiassa

Musiikkilukio on opiskelijan työpaikka. Työhön osallistutaan työjärjestyksen mukaisesti. Poikkeamissa kuten poissaoloissa ja myöhästymisissä jokaisen opiskelijan on toimittava oma-aloitteisesti seuraavien ohjeiden ja hyvien tapojen mukaisesti. Säädökset ja määräykset ovat lukiolaissa, lukioasetuksessa, koulun järjestyssäännöissä ja opetussuunnitelmassa.

Kaustisen musiikkilukiassa käytetään poissaolojen seurantaan Wilma-järjestelmää. Se mahdollistaa poissaolojen ja opintomenestyksen reaaliaikaisen seurannan tutoreille, aineenopettajille, rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille, opiskelijalle itselleen sekä huoltajille. Wilma-tunnukset jaetaan opintojen alkaessa opiskelijoille ja kaikille alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajille. Wilma toimii myös nopeana yhteydenpitokanavana henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien välillä.

Kaustisen musiikkilukiassa toteutetulle poissaolojen seurannalle luo oman erityistarpeensa se, että suuri osa opiskelijoista on alaikäisiä ja muualla kuin kotonaan asuvia. Oman lisänsä tuo musiikkilukion luonne erityistehtävälukiona, jonka mukaisesti opiskelijat jakavat aikaansa perinteisen lukio-opiskelun lisäksi soitto-tuntien ja erilaisten esiintymisten ja konserttien kanssa.

Kun poissaolo (esim. perhejuhla, muu välttämätön oma meno) on tiedossa ennakkoon:

Opiskelija kysyy luvan poissaoloa varten tutorilta hyvissä ajoin (esimerkiksi 3 päivää aikaisemmin). Tutor voi myöntää luvan 1–7 päivän poissaololle. Jos poissaolo on tätä pidempi, lupa on kysyttävä koulun rehtorilta. Alaikäisillä opiskelijoilla poissaololuvan myöntäminen edellyttää huoltajan hyväksyntää. Huoltaja voi pyytää lupaa opiskelijan poissaololle esimerkiksi Wilman kautta.

Jos tutor tai rehtori myöntää luvan poissaololle, hän merkitsee kyseiset päivät Wilmaan opiskelijan kohdalle merkinnällä ”muu hyväksytty”. Tämä merkintä näkyy myös tuntiopettajille, joille tieto opiskelijan poissaolosta näin automaattisesti välittyy. Opiskelijan ei siis tarvitse kysyä lupaa poissaololle enää erikseen tuntiopettajalta, mutta opiskelijan vastuulla on sopia opettajien kanssa etukäteen, kuinka hän korvaa poissaolonsa aikaiset tehtävät ja varmistaa opetuksessa mukana pysymisen.

Kun poissaolo (esim. sairastuminen) ei ole tiedossa ennakkoon:

Kun poissaolon syy on sairastuminen tai jokin muu äkillinen tai ennakoimaton peruste, opiskelija ilmoittaa asiasta aina mahdollisimman pian (ennen koulupäivän alkua) tutorille. Tämä ilmoitus on tarpeen, koska koulussa on aina oltava tieto siitä missä opiskelija on.

Alaikäinen voi terveyssyistä olla huoltajan ilmoituksella poissa 1–3 päivää. Huoltaja ilmoittaa alaikäisen opiskelijan poissaolosta tutorille päivakohtaisesti. Oppivelvollisuuslain mukaisesti koululla on oltava tieto opiskelijan olinpaikasta koulupäivän aikana. Mikäli opiskelija sairastaa huoltajansa luona, huoltajan viesti tutorille riittää myös yli kolmen päivän poissaoloissa.

Täysi-ikäisen sairauspoissaoloista on aina oltava terveydenhoitajan todistus. Terveydenhoitaja määrittelee, miten hän kirjoittaa sairaustodistuksen, vastaanotolla, Wilman kautta tms. Täysi-ikäinen ilmoittaa välittömästi, ennen koulun alkua, sairauspoissaoloistaan terveydenhoitajan antaman todistuksen lisäksi Wilman kautta myös tutorilleen.

Terveydenhoitajan ajantasaiset vastaanottoajat löytyvät Wilmasta. Mikäli opiskelija sairastuu kesken työpäivän ja joutuu poistumaan koulusta, hänen on neuvoteltava asiasta tutorin kanssa tai vähintään aineenopettajan kanssa, jonka tunnilta hän joutuu olemaan poissa.

Ensisijainen peruste terveydenhoitajalla käynnille on opiskelijan hyvinvointi. Terveydenhoitaja voi myös määrätä opiskelijalle sairauslomaa. Osoitukseksi tästä terveydenhoitaja antaa opiskelijalle allekirjoittamansa lapun, jossa ilmoitetaan sairausloman kesto ja peruste. Tämä lappu toimii myöhemmin todisteena poissaolon pätevistä syistä.

Mikäli opiskelija ei ole selvittänyt ryhmänohjaajalle poissaoloaan välittömästi kouluun palattuaan, poissaolo merkitään luvattomaksi. Mikäli opiskelija joutuu olemaan sairastamisen vuoksi paljon poissa, opiskeluterveydenhoitaja ohjaa hänet koululääkärille tutkimuksia varten. Uuden laajennetun oppivelvollisuuslain mukaan opiskelija saa olla poissa maksimissaan kuukauden ajan opetuksesta, jonka jälkeen aloitetaan hänen kohdallaan koulunkäyntiä ja opiskelupaikkaa koskeva arviointi.

Tärkeän poikkeuksen edellä kuvattuun käytäntöön muodostavat yksilöopetustunnit eli soitto- ja laulutunnit. Koska kaikilla yksilöopettajille ei ole mahdollisuutta jatkuvaan Wilman seuraamiseen (esimerkiksi ostopalveluina toteutettava opetus), opiskelijan täytyy ilmoittaa poissaolostaan yksilöopettajille aina erikseen. Näin toimittaessa opettajalla on tieto tulevan yksilöopetustunnin peruuntumisesta, jolloin hän voi hyödyntää vapaaksi jäävän ajan esimerkiksi toisen oppilaan

opetukseen. Mikäli poissaolo on tiedossa ennakkoon, opiskelija voi koittaa vaihtaa tuntiaan toisen opiskelijan kanssa, jolloin hän pääsee hyödyntämään yksilötuntinsa poissaolostaan huolimatta. Myös näistä muutoksista on hyvä ilmoittaa yksilöopettajalle hyvissä ajoin. Mahdolliset poissaolot yksilötunneilta opettajat merkitsevät Wilmaan tavallisten tuntiopettajien tavoin ja ilmoittavat lisäksi poissaolon ajankohdan. Kaikki yksilöopetustunnit on merkattu Wilman työjärjestykseen keskiviikkoiltapäivän kohdalle. Ryhmäopetustunnit on merkitty tiistai-iltapäivän kohdalle.

Jos poissaolo on luvaton

Jos poissaoloja ei asianmukaisesti ja ohjeiden mukaisesti selvitetä, ne katsotaan luvattomiksi. Luvattomat poissaolot eivät kuulu lukioon. Mikäli opiskelija ei selvitä poissaoloaan asianmukaisesti, tutor merkitsee poissaolon Wilmaan yhden vuorokauden kuluttua ”luvattomaksi”. Myös toistuvat myöhästymiset katsotaan luvattomiksi poissaoloiksi.

Luvattomat poissaolot johtavat toimenpiteisiin, joissa osapuolina ovat opiskelijan lisäksi tapauksen mukaan tutor (puhuttelu, yhteydenotto huoltajiin), rehtori (puhuttelu ja varoitukset, koulusta erottaminen, eronneeksi katsominen), opintojakson opettaja (vaikutus oppimistuloksiin, opintojakson keskeytyminen) ja kuraattori.

Yksilöopetuksessa toistuvat luvattomat poissaolot voivat johtaa opinto-oikeuden menettämiseen. Esimerkkinä toistuvat luvattomat poissaolot kitaratunnilta: kahden selvittämättömän poissaolon jälkeen opiskelijalla ei välttämättä enää ole oikeutta kitaran yksilöopetukseen. Ainakin poissaolot edellyttävät vakavaa keskustelua poissaolojen syystä. Rehtori tekee päätöksen tuntien säilymisestä tai epäämisestä. Opiskelija itse vastaa siitä, että hän noudattaa annettuja ohjeita. Tutorin velvollisuus on valvoa yhteisesti sovittujen ohjeiden noudattamista ja opiskelun vastuullisuuden toteutumista.

Wilman merkinnät:

”muu hyväksyty” (esim. myönnetty loma) - sininen

”luvatton” (esimerkiksi selvittämätön poissaolo) - vaaleanpunainen

"selvittämätön" (jäänyt selvittämättömäksi) - kirkkaan punainen

”terveyssyy” (esim. sairausloma) - keltainen

”myöhästyminen” - oranssi

”koulun toiminta” (esim. yksilötunti toisen oppitunnin päällä) - vihreä

"tehtävät tekemättä" -ruskea

Toimintamallit opiskelijan tarvitessa hoitoa terveyskeskuksessa, laboratoriossa tai sairaalassa

Sairastuminen

Opiskelija tilaa itse KELA-taksin KELA-taksikeskuksesta. Kaustisella matka tilataan Raahen taksikeskuksesta, johon Kaustisen ja Vetelin taksipalvelujen tuottajat kuuluvat.

KELA-taksin tilausnumero: 0800-93377 (maksuton).

Opiskelija on oikeutettu KELA-tuettuun matkustamiseen sairaudenhoitoa varten lähimmässä terveyskeskuksessa, kun julkista liikennettä ei ole käytettävissä. Oikeus perustuu väestötietojärjestelmän mukaiseen asuinpaikkakuntaan ja sen lähimpään terveyskeskukseen, mutta opiskelijalla on väliaikaisella opiskelupaikkakunnalla asuessaan oikeus asiointiin opiskelupaikkakunnan terveyskeskuksessa.

Opiskelija maksaa itse taksimatkan meno- ja paluumatkan osalta. Perusteena on julkisen liikenteen puuttuminen. Omavastuuosuus on 25 euroa/suunta. Maksu kerryttää henkilön KELAn omavastuuosuutta, joka on 300 euroa vuodessa. Tämän takia taksimatkat terveyskeskukseen on aina hyvä tilata KELA-taksikeskuksen kautta.

Kela voi lähettää opiskelijalle kyselyn tuen käyttämisestä, ja silloin perusteeksi ilmoitetaan julkisen liikenteen puute.

Ohje opiskelijalle

Jos sinulla on tarve päästä terveyskeskukseen/laboratorioon:

- soita itsellesi KELA-taksikytyi
- huolehdi, että sinulla on käytössäsi rahaa matkojen maksamiseen 50 euroa
- koulun opiskeluhuoltoon kuuluva henkilöstö (kuraattori, terveydenhoitaja) ei voi kuljettaa autonsa kyydissä opiskelijoita terveys- tai terapiapalveluihin (hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyvä uudistus)
- kuljetukset hoidetaan huoltajien ja taksiryttäjien kautta. Koulu ei vastaa opiskelijoiden kuljetuksista.

Akuutti hätätilanne

Hätäilmoitus tehdään hätäkeskukseen:

- Soita numeroon 112

- Kerro mistä soitat ja mitä on tapahtunut.
- Kerro tarkka osoite ja kunta.
- Vastaa kysymyksiin.
- Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti. Älä sulje puhelinta, ennen kuin olet saanut luvan.
- Opasta mahdollisuuksien mukaan ensiapuhenkilöstö paikalle tai pyydä jotakin toista henkilöä opastamaan.

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelma

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelman tavoitteena on edistää ja ylläpitää päihteetöntä nuoruutta opiskelijoiden keskuudessa ja koko oppimisympäristössä. Kaustisen musiikkilukio on päihteetön opiskelu- ja työyhteisö, mikä tarkoittaa, että kouluaikana, koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja koulun tiloissa päihteiden käyttö ei ole sallittua. Päihteillä tarkoitetaan tupakka- ja sähkötupakkatuotteita, alkoholijuomia, huumeita ja päihtymystarkoituksessa käytettäviä lääkeaineita.

Nuorten päihteiden käytön ehkäisy ja käyttöön puuttuminen ovat kodin ja koulun yhteinen asia. Koulussa tapahtuvan ennaltaehkäisyn tavoitteet ja lähtökohdat ovat:

- varhaisen puuttumisen periaate
- hoitoon ohjaus ja sitouttaminen hoitoprosessiin
- jatkoseuranta ja tukitoimenpiteet
- yhteistyön tekeminen kodin, lukion henkilökunnan ja sidosryhmien sekä viranomaisten kanssa sisäisten ja ulkoisten tukiverkoston perustamiseksi.

Päihdetoimintaohjelman perustana on henkilökunnan sitoutuminen noudattamaan toimintamallin periaatteita ja omaksumaan ne osaksi omia työkäytäntöjään. Ennaltaehkäisevänä toimintana on nähtävä Kaustisen musiikkilukion arjen rakentuminen luottamukseen ja hyviin väleihin opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä, jolloin opiskelijoiden itsetuntoa tuetaan ja heidän itsekontrolliaan vahvistetaan. Kaustisen musiikkilukiossa järjestetään lukuvuosittain terveys- ja päihdekasvatusta, jonka aihepiireihin kuuluu hyvinvointiin ja päihteiden käytön ehkäisyyn liittyviä aihekokonaisuuksia. Opiskeluterveydenhoitaja tekee terveystarkastusten yhteydessä kartoitusta opiskelijoiden päihteiden käytöstä.

Jokaisen henkilökunnan jäsenen on tunnistettava päihteiden käytön tunnusmerkit ja puututtava tilanteeseen. Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuollon henkilöstö (esimerkiksi kuraattori, opiskeluterveydenhoitaja, koululääkäri) on hoitoonohjauksessa keskeinen toteuttaja ja toimii opettajien ja opiskelijoiden tukena. Akuuteissa päihdetilanteissa terveydenhoitaja yhdessä muiden opiskeluhuoltohenkilöiden kanssa arvioi opiskelijan terveydentilan ja tarvittavat hoitotoimenpiteet. Mikäli opiskeluterveydenhoitaja ei ole paikalla akuutissa hoitoa vaativassa tilanteessa, on henkilökunnan huolehdittava opiskelijan kotiin tai jatkotoimenpiteisiin saattamisesta. Tarvittaessa jatkotoimenpiteisiin ohjaamisessa soitto 112.

Tieto tai epäily opiskelijan päihteiden käytöstä

- opettaja tai muu henkilökunnan jäsen kertoo epäilyistään rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille tai opiskeluterveydenhoitajalle
- monialaisessa asiantuntijaryhmässä sovitaan toimintamallista ja jatkoseurannasta
- järjestetään opiskelijan ja huoltajan kanssa yhteinen neuvottelu, jossa kartoitetaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä ja seurannasta sekä arvioidaan tukitoimet

Akuutti päihtymystilanne lukion tiloissa

Jokaisen henkilökuntaan kuuluvan, joka havaitsee tai epäilee opiskelijan olevan päihteiden vaikutuksen alaisena, on puututtava tilanteeseen välittömästi. Päihteiden käyttäminen tai päihtyneenä oppilaitoksessa esiintyminen on järjestyssääntöjen vastaista. Opettaja poistaa päihteiden vaikutuksen alaisena olevan opiskelijan heti opetuksesta. Paikalle pyydetään joku toinen henkilökuntaan kuuluva (toinen opettaja, kuraattori, rehtori, apulaisrehtori) työpariksi tilanteen ja jatkotoimien arvioimiseksi.

Opetuksesta poistamiseen voi riittää arvio siitä, ettei työkyky ole kunnossa esimerkiksi väsymyksen tai päihtymyksen takia. Päihtymystilan mukaan arvioidaan, pystyykö opiskelija itse poistumaan paikalta itseään vaarantamatta vai pyydetäänkö paikalle poliisi tai ambulanssi vai järjestetäänkö jokin muu kuljetus. Alaikäisen ollessa kyseessä otetaan aina heti yhteyttä huoltajaan ja kerrotaan tapahtuma tai huolenaihe ja pyydetään hakemaan opiskelija kotiin. Opiskelijan tulee odottaa henkilöstön välittömässä valvonnassa. On pyrittävä siihen, ettei alaikäistä päästetä lähtemään koululta ennen huoltajan tavoittamista. Alaikäisestä päihtyneestä opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus opiskelijan kotikuntaan.

Tapahtumasta ilmoitetaan välittömästi rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille ja opiskeluterveydenhoitajalle. Tilanne kirjataan merkitsemällä muistiin tapahtuman ajankohta, tehdyt havainnot sekä lyhyt selostus tapahtumasta. Muistiinpanot toimitetaan rehtorille opiskelijan kuulemista ja mahdollisia kurinpitotoimia varten. Asia käsitellään kiireellisenä opiskeluhuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä (ATR). Kokouksessa sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Yhteydenottoilanteessa sovitaan neuvottelutilaisuus, jossa mukana ovat opiskelija, huoltaja(t) sekä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet. Neuvottelussa arvioidaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Jollei opiskelija ole halukas yhteistyöhön, rehtori päättää jatkotoimenpiteistä.

Koulu- ja tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneenä sattuneita tapaturmia.

Alkoholilaki (1143/1994) kieltää alaikäisen (alle 18-vuotiaan) alkoholin käytön ja hallussapidon. Lisäksi laki kieltää alkoholin välittämisen alaikäiselle. Huumausainerikoksista säädetään rikoslaisissa (1304/1994). Päihdehuoltolaki (41/1986) velvoittaa viranomaiset ja yhteisöt yhteistyöhön. Rungas riippuvuutta aiheuttava päihteiden käyttö voidaan katsoa mielenterveyshäiriöksi, johon sovelletaan mielenterveyslakia (1116/1990) ja sen mukaisia pakkotoimia. Lapsen etuun tähtää lastensuojelulain (417/2007) säännös, joka velvoittaa sosiaaliviranomaisia välittömiin toimenpiteisiin, jos lapsen kasvuolot vaarantuvat tai ne eivät turvaa lapsen tai nuoren kehitystä ja terveyttä. Tämä koskee myös tapauksia, joissa lapsi tai nuori omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveytensä tai kehityksensä. Viranomaisilla on velvollisuus ja kaikilla kansalaisilla oikeus ilmoittaa näistä sosiaalityöntekijälle.

Salassapitosäädöksistä säädetään eri laeissa (henkilötietolaki 523/1999, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, kansanterveyslaki 66/1972, laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista 812/2000, sosiaalihuoltolaki 10/1982, laki kunnan opetustoimenhallinnosta). Salassapitosäädöksiä tulkittaessa tulee pohtia, mitä suojellaan ja asetetaanko salassapito nuoren avunsaannin ja jatkohoidon edelle. Käskynormi (esim. lastensuojelulain 683/1983 mukainen ilmoitus) menee aina kieltonormin (vaitiolovelvollisuus) edelle.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö

- viihtyisä ympäristö
- mahdollisuus tulla kuulluksi
- hyvä opiskeluyhteisö
- kiusaamiseen puuttuminen
- toimiva opiskeluhuolto ja erityisopetus
- monipuolinen vapaa-aikatoiminta
- luottamukselliset suhteet lähiyhteisössä
- mahdollisuus vaikuttaa omaan asemaan ja tulevaisuuteen
- hyvä itsetunto ja itsetuntemus

- tietoisuus päihteiden riskeistä, päihdeilmiökoulutus
- lähiyhteisön vastuullinen suhtautuminen päihteiden käyttöön
- päihteiden vaikea saatavuus ja kontrolli.

Kouluterveyskysely (THL), TEA-viisarin terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä (THL ja OPH), ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastukset tuottavat tärkeää tietoa nuorten terveydestä, jota voidaan käyttää ennaltaehkäisevän työn suuntaamisen apuna. Päihteidenkäytön ehkäisyyn keskeisenä tarkoituksena on antaa tietoa eri päihdeaineista ja niiden käytön aiheuttamista riskeistä. Terveystieteiden riskien jaettavaan tietoon tulisi kuulua pohdintaa myös päihteiden aiheuttamista vaikeuksista kaverisuhteissa, opiskelussa ja perhe-elämässä. Ennaltaehkäisevän päihdetyön keinoja ovat myös päihteiden ongelmakäyttötymiseen puuttuminen ja asioiden esille nostaminen riittävän varhaisessa vaiheessa.

Päihteiden käytön riskitekijät

- sosiaalinen epäluottamus ja heikko itsetunto
- elämäntilanteen hallitsemattomat muutokset
- päihdemyönteinen paine
- yksinäisyys, syrjäytyminen ikäryhmästä
- epäsuotuisa kierre, keskeytynyt opiskelu
- päihteiden helppo saatavuus ja kontrollin vähäisyys
- humalahakuinen päihteiden käyttö
- riskikäyttötymisen ja tapaturma-alttius päihtyneenä

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, syrjinnältä ja häirinnältä

Lukiolain (714/2018, 40§) nojalla opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Rikoslaisissa myös pahoinpitely, toisen solvaaminen tai herjaaminen on säädetty rangaistavaksi teoksi.

Kiusaaminen on henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi selän takana pahan puhumista, ilkeiden juorujen tai valheiden levittämistä, tönimistä, lyömistä, ulkopuolelle jättämistä, netissä tapahtuvaa loukkaamista tai väärin tietojen levittämistä, ilkeiden tai uhkaavien viestien lähettämistä, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai mitä tahansa toimintaa, joka vahingoittaa tai loukkaa toista.

Seksuaalinen häirintä ja rasismi ovat kiusaamista. Kiusaaminen esiintyy usein verhotusti, siksi aikuisten saattaa olla vaikea sitä havaita. Kiusaaminen on kiusatulle subjektiivinen kokemus. Kaustisen musiikkilukiossa kiusaamiseen puututaan aina ja välittömästi, kun joku on kokenut tilanteen kiusaamisena. Kiusaamiseen voi syyllistyä, vaikka ei ole itse tarkoittanut pahaa.

Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Ryhmänohjaaja eli tutor käsittelee kiusaamista opiskelijoidensa kanssa vähintään kerran lukuvuodessa ryhmänohjaajan tuokiossa. Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi opiskelijoille annetaan tietoa kiusaamisesta, sen muodoista ja seurauksista. Opiskelijoille kerrotaan kiusaamiseen liittyvistä ryhmämekanismista ja -rooleista eli siitä, miten helposti opiskelijat tulevat osaksi kiusaamista ja edesauttavat sen jatkumista, vaikka eivät hyväksy kiusaamista.

Ryhmänohjaaja, tutor tekee ryhmänohjaustuokiossa kyselyn kerran lukuvuodessa, esimerkiksi lukion alussa ryhmänohjaajan haastattelutuokiossa, HOPS-keskusteluissa. Opiskeluterveydenhoitaja kysyy kiusaamisesta omassa haastattelussaan. Saadessaan tietää kiusaamisesta opiskelija tai huoltaja ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan, rehtoriin, apulaisrehtoriin tai johonkin muuhun opiskeluhuollon edustajaan. Opettaja kertoo kiusaamisepäilystään ryhmänohjaajalle, joka ryhtyy selvittämään ja hoitamaan asiaa.

Opiskelijatutoreiden koulutuksessa käsitellään kiusaamista. Opiskelijatutorit ovat keskeisessä roolissa kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja havaitsemisessa.

Kiusaamistapausten käsittely

Jokainen väitetty kiusaamistapaus on tutkittava huolellisesti ja aloitettava selvitys mahdollisimman nopeasti. Selvityksessä on kuultava kaikkia osapuolia. Opiskelijoilla tulee olla tieto, miten asia on tullut selvitettäväksi. Prosessilla tavoitellaan positiivista muutosta ja väärinymmärrysten oikaisemista sekä haetaan ymmärrystä toisen kunnioittamisesta ja vuorovaikutuksesta.

Käsittelymalli on seuraava:

1. Jos on kyse yksittäisestä tilanteesta, ryhmänohjaaja, tutor selvittää asiaa opiskelijoiden kanssa. Jos kiusaaminen on laajaa ja toistuvaa, ryhmänohjaaja tuo asian tietoon kuraattorille tai muulle opiskeluhuollon henkilölle.
2. Kuraattori ja tarvittaessa hänen lisäkseen myös yksilökohtainen asiantuntijaryhmä osallistuu ryhmänohjaajan tukena asian käsittelyyn.
3. Tapauksesta kerätään tietoa haastatteleamalla ryhmänohjaajaa ja muita asiasta tietäviä opettajia.
4. Tapauksen käsittelijät tapaavat kunkin osapuolen yksilökeskusteluissa. Tavoitteena on, että jokaisen näkökulma tulee esiin. Tässä yhteydessä sovitaan alaikäisen kanssa yhteydenotosta huoltajiin ja aikataulusta.
5. Eri osapuolten yhteinen keskustelu järjestetään vasta, kun tilanne on saatu laukeamaan.
6. Käsittelyn lopputuloksena on yhteinen sopiminen ja anteeksipyyntö/-antaminen, mikäli se on mahdollista.
7. Sovitaan seurantakeskustelut asianosaisten opiskelijoiden kanssa esimerkiksi kahden viikon päähän, sovitaan myös jatkoseurannasta.
8. Jos kiusaaminen ei lopu, otetaan käyttöön koulun rangaistuskeinot (esimerkiksi puhuttelu). Tarvittaessa pyydetään apua muilta viranomaisilta.
9. Huoltajille tarjotaan tarvittaessa mahdollisuutta kuulemiseen. Kaikille osapuolille tarjotaan tarvittaessa opiskeluhuollollista yksilötukea. Tarvittaessa työskennellään koko ohjausryhmän kanssa tavoitteena kiusaamisongelman vakavuuden tiedostaminen ja kiusaamiseen liittyvien ryhmäroolien ja -normien muuttuminen. Tällöin asianosaisten opiskelijoiden nimiä ei tuoda esiin, vaan kiusaamista käsitellään yleisellä tasolla.

Syrjinnän kierto

Kaustisen musiikkilukio noudattaa syrjinnän kieltoa, jonka mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi syrjintää koskevassa laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä (8§).

Häirintä 1.6.2023 alkaen, Yhdenvertaisuuslaki 14§

Koulutuksen järjestäjän menettelyä on pidettävä syrjintänä, jos koulutuksen järjestäjä saatuaan tiedon siitä, että opiskelija on joutunut oppilaitoksessa tai muualla koulutuksen järjestäjän järjestämässä tilaisuudessa tai toiminnassa häirinnän kohteeksi, laiminlyö velvollisuuttaan ryhtyä käytettävissään oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi. Ei ole väliä, onko häirintään syyllistynyt toinen oppilas, huoltaja tai joku muu kouluyhteisössä. Syrjinnän uhrilla on oikeus hyvitykseen (YVL 23 §) koulutuksen järjestäjältä.

Kaustisen musiikkilukiassa on häirintään ja häirintätapauksiin liittyen seuraava ohjeistus:

- kuullaan opiskelijaa ja hänen huoltajaansa
- mainitaan häirintä kirjallisesti huoltajalle lähtevässä viestissä. Mikäli erityisestä syystä ei kirjallista viestiä, kirjataan keskustelusta muistio, jossa maininta häirinnästä. Tarvittaessa ilmoitus hyvinvointialueelle (lastensuojelulaki 25§).
- osoitetaan häirintää kokeneelle, että hänen kokemansa häirintä on väärin ja koulu tekee kaikkensa, ettei se jatku
- kuunnellaan opiskelijan toiveita
- selvitetään, mistä häirintään syyllistyneen käytös johtuu
- varmistetaan, ettei häirintä jatku
- keskustellaan turvallisesta oppimisympäristöstä kouluyhteisössä
- arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumista: häirintäkokemuksen kokonaisvaltainen selvittäminen, myös henkilökunta on syytä huomioida
- tehdään toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi: häirintään puuttumisen prosessi
- uusitaan yhdenvertaisuussuunnitelma määräajoin: laki ei säädä uusimisväliä, mutta kaksi-kolme vuotta on käytännössä hyväksi todettu väliäika

ESIMERKKEJÄ RESTORATIIVISIIN KÄYTÄNTEISIIN KUULUVISTA KYSYMYKSISTÄ

Kysymyksiä henkilölle, joka aiheutti vahinkoa:	Kysymyksiä henkilölle, johon vahingon teko kohdistui:
- Mitä tapahtui?	- Mitä ajattelit, kun ymmärsit mitä tapahtui tai oli tapahtunut?
- Mitä tunsit tekosi aikana?	
- Keneen tekosi vaikutti?	- Miten tämä tapaus on vaikuttanut sinuun ja muihin?
- Miten tekosi vaikutti häneen?	- Mikä on ollut sinulle vaikeinta?
- Mitä olet ajatellut asiasta tai tilanteesta sittemmin?	- Mitä tarvitset tai mitä pitäisi tapahtua, jotta asia voitaisiin korjata?
- Mitä tarvitset vahingon korjaamiseen?	

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma tapaturmien ehkäisemisestä, ensiavun järjestämisestä ja hoitoon ohjauksesta

Turvasuunnitelma sisältää ohjeita tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi. Ohjeiden mukaan:

- noudatetaan turvallisia työtapoja
- ilmoitetaan havaitut riskitekijät rehtorille tai apulaisrehtorille
- opetellaan tekemään hätäilmoitus
- selvitetään, missä on ensiapuvälineitä
- selvitetään, ketkä ovat ensiaputaitoisia
- henkilökuntaa informoidaan opiskelijoista, jotka saattavat sairautensa vuoksi tarvita hätäensiapua

Henkilökunnalle pyritään järjestämään koulutusta ensiaputaitojen päivittämiseksi (Ensiapu 1 ja 2). Kaikista varotoimenpiteistä ja ohjeista huolimatta vahinkoja voi sattua. Tapaturman sattuessa ohjeistetaan toimimaan seuraavasti:

- anna tarvittava ensiapu
- soita hätänumeroon 112
- ilmoita tapahtuneesta heti jollekin opettajalle ja/tai rehtorille, apulaisrehtorille
- toimi hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Lievemmissä tapauksissa vie tai ohjaa opiskelija opiskeluterveydenhoitajalle. Terveystoimipiste sijaitsee yläkoululla.
- ilmoita tapahtuneesta huoltajalle

Tarvittaessa järjestetään onnettomuuspaikalle vartiointi estämään lisäonnettomuudet.

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Kaustisen musiikkilukiassa on erillinen kriisitoimintamalli opiskelijaa tai muuta henkilöstöä kohtaavien kriisitilanteiden varalta. Se on hyväksytty osana Kaustisen musiikkilukion pelastussuunnitelmaa. Kaustisen musiikkilukiassa on myös erillinen uhka- ja vaaratilanteita koskeva suunnitelma, joka perustuu pelastuslakiin (379/2011) sekä VN:n asetukseen pelastustoimesta (407/2011; 1 ja 2 §).

Oppilaitoksen normaalissa arjessa opiskelijoita valmistetaan erilaisten vastoinkäymisten kohtaamiseen. Äkillisen kriisin sattuessa oppilaitos edustaa pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Kun opiskelijaa tai perhettä kohtaa kriisi, oppilaitoksen kunnioitettava suhtautuminen tilanteeseen on lähtökohtana. Kodin kanssa sovitaan, miten tapahtunutta mahdollisesti lukiolla käsitellään ja/tai siitä tiedotetaan. Apuna asian käsittelyssä on musiikkilukion pelastussuunnitelman liitteenä oleva kriisisuunnitelma.

Jos oppilaitoksessa tapahtuu kriisi, sen laadun mukaan valitaan sopiva toimintatapa oppilaitoksen pelastussuunnitelmaa noudattaen. Tiedottamisvastuu on ensisijaisesti sivistysjohtajalla ja kunnanjohtajalla. Vasta sen jälkeen rehtorilla. Tiedottamisen muoto ja laajuus harkitaan tilanteen mukaan. Kaikella toiminnalla pyritään pitämään opiskelijat turvassa, rauhoittamaan akuutti tilanne ja helpottamaan kriisistä toipumista.

Käytettävissä on tarvittaessa myös hyvinvointialue Soiten kriisiryhmä, jonka asiantuntijoita voidaan hyödyntää asian jatkokäsittelyssä. Kriisin vakavuus huomioidaan arkisessa koulutyössä erilaisin

helpotuksin, vaikkakin oppilaitoksen arkirutiineista pyritään pitämään kiinni. Opettajilla on silloin mahdollisuus arkitilanteissa havaita erityisesti lisääpua tarvitsevat. Kriisitilanteen ollessa akuutti, erilaiset tunnereaktiot kouluarjessa sallitaan ja niihin voidaan vastata.

Koulun järjestyssäännöissä ja opiskelijoiden toimintaohjeissa on annettu ohjeita, joiden avulla pyritään estämään tyypilliset vaaratilanteet.

Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Nuoren lääkehoito on kodin vastuulla, ja huoltajat ovat velvollisia antamaan riittävät ohjeet lääkehoidosta koulua varten. Oppilaitoksen henkilöstölle tiedotetaan opiskelijoiden sairauksista, erityisruokavalioista, allergioista ja/tai lääkityksistä. Opiskeluterveydenhoitaja neuvoo koulun henkilökuntaa erityistapauksien hoidossa. Huoltaja ja/tai opiskelija ilmoittaa erityisruokavaliosta koulusta saatavalla lomakkeella kouluruokailun järjestäjälle.

Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä

Sisäisen turvallisuustarkastuksen yhteydessä lukuvuosittain arvioidaan oppimisympäristön esteettömyys ja huolehditaan, että tarvittavat korjaavat toimenpiteet suoritetaan. Koulurakennuksessa on varmistettu portaaton sisääntulo. Koulurakennuksessa on hissi. Koulun portaissa on heikkonäköiset henkilöt huomioiden kontrastit. Myös häikäisemätön valaistus on otettu rakennuksessa huomioon.

Yhteistyö sosiaalitoimen, erikoissairaanhoidon, poliisin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa

Kaustisen musiikkilukiolla on monia tärkeitä yhteistyökumppaneita. Sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä selvittämällä muun muassa nuoren ja perheen palveluiden tarvetta. Lastensuojelun lisäksi sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus, neuvonta, perhetyö ja toimeentulo.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmissa tapauksissa on suositeltavaa ilmoittaa asiasta myös kyseessä olevalle nuorelle ja hänen huoltajalleen.

Kaustisen musiikkilukio tekee opiskelijan asioissa tarvittaessa yhteistyötä Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kanssa, esimerkiksi syömishäiriöihin tai mielenterveysongelmiin erikoistuneiden poliklinikoiden ja osastojen kanssa. Opiskelijan asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä psykologin, päihdetyöntekijän ja poliisin kanssa. Opiskelijan ollessa alaikäinen tarvittava yhteistyö tehdään myös huoltajan kanssa.

OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (OHL1287/2013, 26 §)

Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoollon suunnitelmaa toteutetaan lukuvuosisuunnitelmassa todetun mallin mukaisesti ja sen toimivuutta arvioidaan keväällä lukuvuosiarvioinnin yhteydessä. Arvioinnin pohjalta päivitetään tarvittavat muutokset. Lukuvuoden ajalle on laadittu Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoollon prosessikuvaus osana laadukasta ohjaustoimintaa. Jaksokohtainen prosessikuvaus päivitetään kevätlukukauden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Kaustisen musiikkilukiassa seurataan tilastojen, palautteiden ja kyselyjen avulla opiskeluhoollon palveluiden käyttöä ja riittävyyttä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään osana musiikkilukion arkea. TEA-viisari -kyselyn tulosten perusteella kehitetään ja arvioidaan toimintaa suhteessa muihin ja koko maahan.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon arviointi

- vastaako toiminta opiskelijoiden ja musiikkilukion tarvetta
- mitä seurantatieto kertoo työn vaikuttavuudesta, miten opiskeluhoolloryhmä on saavuttanut työlle asetetut tavoitteet
- onko ryhmä kyennyt kokoontumaan tarpeeksi usein > kokoontumistiheys ja kokouksen kesto
- miten ryhmän jäsenet ovat sitoutuneet toimintaa
- miten ryhmän toiminnasta on tiedotettu
- miten opiskeluhoolloryhmä on päivittänyt musiikkilukion opiskeluhoollon suunnitelman
- miten yhteisön hyvinvointia on edistetty > ryhmädynamiikka, viihtyvyys, työrauha, kannustava vuorovaikutuskulttuuri

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon arviointi

- miten opiskelijan tuen tarpeet on tunnistettu
- miten opiskelijan oma tai kavereiden huoli on tullut kuulluksi ja miten siihen on reagoitu
- miten musiikkilukiassa on tuettu kohtaamisosaamista ja perehdytetty tuen tarjoamisen prosesseihin
- miten opiskeluhoollopalvelut ovat olleet opiskelijoiden ja huoltajien saavutettavissa
- miten yhteistyö opetushenkilöstön ja opiskeluhoollopalvelujen henkilöstön välillä on toiminut
- miten monialaisten asiantuntijaryhmien työskentely musiikkilukiassa on toteutunut
- miten on toimittu, kun opiskelija ja/tai huoltaja eivät ole osallistuneet sovittuihin tapaamisiin, vastaa yhteydenottoihin tai kieltäytyvät vastaanottamasta tukea

Opiskeluhoollon arviointi on osana laatukriteerien mukaista maakunnallista laadunarviointia, joka toteutetaan lukiassa huoltajille, opettajille, rehtoreille ja 2. vuosikurssin opiskelijoille.

OPISKELUHUOLTOA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET

Opiskeluhooltoon liittyvän lainsäädännön tavoitteena on turvata opiskeluhoollon palvelujen saatavuus, edesauttaa yksittäisen opiskelijan oikeuksien toteutumista ja tukea oppilaitoksia opiskeluhoollon järjestämisessä opiskelijoiden edun mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelyt opiskeluhoollissa.

Tässä luvussa mainitut lait toimivat Kaustisen musiikkilukion opiskeluhooltosuunnitelman tietolähteinä.

Kansanterveyslaki (66/1972)

Kehitysvammalaki (519/1977)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Lukiolaki (714/2018)

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.3. Opiskeluhoolto. 4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma. 4.4. Kurinpito. 4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. Muuttaa määräystä nro OPH-2263-2019.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.3. Opiskeluhoolto. Muuttaa määräystä nro OPH-2267-2019.

Nuorisolaki (72/2006)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)

Terveystieteiden tutkimuslaki (1326/2013, 17§ Laki kansanterveyslain muuttamisesta (626/2007)

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Lisäksi:

Hietanen-Peltola, Laitinen, Järvinen & Fagerlund-Jalokinos (2019). Toisella asteella toimien -opas oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmälle. Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitos.